

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Septuagesimum Octauum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 14 Ius patronatus habens, primus incedit in processione.
- 15 Ius patronatus habens, tenetur defendere Ecclesiam ab omnibus oppressionibus.
- 16 Ius patronatus habens si migret, seu uergat ad inopiam, alendus est de bonis Ecclesie.
- 17 Ius patronatus habens præter egestatem aliquos redditus moderatos habere potest ab Ecclesia.
- 18 Ius patronatus quandoque Aduocatio, quandoque Vicedominatus, uel custodia, uel guardia, uel ius est frequentationis, uel processions, & quædoque gratia.
- 19 Ius patronatus non perdit per damnationem, uel confiscationem iudicis secularis.
- 20 Ius in confiscatione bonorum, quod non confiscatur non transit ad heredes extraneos, sed ad filios tantum.
- 21 Ius patronatus libertorum, uel emphyteosis Ecclesiastica, uel feudum non confiscatur.
- 22 Ius patronatus transfertur in alium gratuito titulo cum sit spirituali annexum.
- 23 Ius patronatus donare intelligitur qui uitur hoc uerbo dono tibi Ecclesiam uel concedo.

Septuagesimum Octauum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, † quod in bonis Ecclesie non succeditur iure consanguinitatis. Nullus ergo bona Ecclesiastica debet quærere iure consanguinitatis, c. 1. de præb. dignit. Ratio autem quare † nullus de clero aut de populo succedat Ecclesie est. Quia bona Ecclesiastica sunt pure spiritualia relicta Ecclesie, uti bona
- 2 propria ipsius Ecclesie, quæ semper est eadem. † Et cui talia bona relicta sunt, ut altaris ministri vivere ualeant. Et ut pro refarcienda, & pro manutenenda Ecclesia census expendatur. Et etiam pauperibus erogetur. Quia bona ecclesiastica ad hunc finem fuerunt relicta, & destinata pro eleemosyna. Nam si quis in ea posset succedere, non esset amplius eleemosyna, sed efficeretur patrimonium succedentis. † Eleemosyna enim non datur ut reddatur in terris, sed in celo. Vnde Ecclesia ait. Censum per unum accipietis, & uitam æternam possidebitis. Hinc est

5 est. † Quod clerici dicuntur usurari prout sunt etiam omnes possidentes talia bona, quia non possunt vendere vel testari siue donari de bonis Ecclesie, sed victu tantum, & uestitu debet esse contenti, 10. q. 1. c. Episcopus habeat, & c. cum constet de pign. secundum aliquos Doct. possunt clerici usufructuario comparari ad quem pertinet omnium fructuum perceptorum ius diuidendi, scilicet quantum usufructuari in morte & in uita sunt suorum domini. Et ex eis debita ex quacunque causa soluere possunt. † Tamen fallit in Prælati secularibus, qui ex redditibus suis prouenientibus eis ratione Prælationis soluere non possunt debita, nisi essent pro utilitate Ecclesie contracta. Competit ergo usurario ius, & usus, sed non potest vendere, locare, uel alienare, sed solum ad usum suum, & familie sue potest uti seruitute tali, ut in hortis, fundis, & similibus, si quis habeat in his seruitutem usus. † Nam duo sunt genera Christianorum. Clerici, uel similes, & laici, 12. q. 1. c. duo sunt genera tex. in c. si sententia de sent. excomm. lib. 6. † Clerici, & Deo deuoti nihil proprium habere debent, sed uictu, & uestitu contenti esse debent. Quinimo ut in Ecclesia Dei successio non notetur † statutum fuit, ut filius sacerdotis etiam legitimus non possit habere, etiam ab Episcopo beneficium paternum, ut in c. extramissa quasi per totum de filiis præby. Vnde in bonis Ecclesie non habet locum successio iure sanguinis. † Sed substitutus in beneficio non causat ius à defuncto, sed à superiore illud conferente. Non obstante hac conclusione uidetur contrarium cum ius patronatus sit ius Ecclesiasticum, & spiritualibus annexum, ut in c. quanto de Iud. & tamen in eo succeditur iure sanguinis, c. quoniam & c. 1. de iur. patron. 16. q. 7. c. Pia mentis solutio potest esse, quia ius patronatus non est mere Ecclesiasticum sed habet de temporalitate rationem, cuius habet locum successio. Ita sentiunt Doct. Hic gl. no. in d. c. pia mentis. Sed animaduertendum, quod laici mero iure non possident. Sed succedunt in iure patronatus ex quadam gratia ipsis concessa ab Ecclesia, ut de facili laici inducerentur ad fundandam Ecclesiam, ut probatur, in c. 3. de iure patro. Dicendum est ergo, quod in iure patronatus succeditur gratia, sicut gratiosè possidetur. Sed aliud est in beneficiis, quæ sunt purè spiritalia. Ideo Ecclesia ius tam pingue noluit conferre laicis sed duntaxat concessit ius patronatus propter utilitatem inde prouenientem, hoc laicis dispensauit Ecclesia. † Quia ius patronatus est auctoritas,

siue potestas proueniens ex beneficiis ante consecrationem
 Ecclesiæ collatio, & peruenit ex tribus. Scilicet. Fundatione,
 Donatione, & ædificatione. Vel sola collatione, c. filii 13. q. 7.
 & capit. quicumque 18. q. 2. cap. Abbates unde patronum
 faciunt dos, ædificatio, fundus, competit autem patrono, ali-
 12 quid honoris. † Ut si Ecclesia non fuerit collegiata, præ-
 13 sentet. † Sed si fuerit collegiata, tunc non electioni Prælati
 faciendæ, sed iam factæ honestius patroni postulatur assensus.
 Nisi ex speciali concessione obtineat, ut partes suas imponere
 14 debeat electioni tractandæ, c. nobis de iur. patro. † Item ha-
 bet aliquid honoris quia primus in processione incedit, ut 16.
 15 q. 12. cap. piæ mentis. † Habet aliud oneris quia tenetur de-
 fendere Ecclesiam ab omnibus oppressiõibus, d. capit. filiis,
 16 † Et habet aliud utilitatis. Quia si migret, seu aliàs uergat ad
 inopiã allendus est de bonis Ecclesiæ, d. c. filiis, & d. c. Quicun-
 que. Vnde patrono debetur honor, onus, utilitasque Præsentet,
 17 præsit, defendat, alatur egenus. † Potest etiam patronus præ-
 ter egestatem aliquos redditus moderatos habere ab Eccle-
 sia, cuius patronus existit. Sine præsentatione institui quis nõ
 debet in ea Ecclesia, quæ patronum habet. Et si spretis patro-
 nis hoc factum fuerit, secundum rigorem iuris institutio est re-
 tractanda, cap. illud de iur. patron. Vel irrita nuntianda, & ad
 instruentis verecundiam institutus amouendus est. Et alius
 quem patronus dignum elegerit ordinandus, ut 16. q. 7. cap.
 decernimus. Sed si laicus præsentet unum, & postea variet aliũ
 præsentando, videtur à primo discedere, posteriorem præsen-
 tando, l. sicut. §. si. ff. de procur. Et tunc videtur arbitrio Episco-
 18 pi relinquendum, quis eorum alteri præferatur, capit. Eccle-
 siastici 2. distinc. † Item ius patronatus quandoque aduoca-
 catio, quandoque vicedominatus, vel custodia, vel guardia,
 vel ius est frequentationis, vel processiois, & quandoque
 gratia, glos. in capitul. quia clerici de iur. patronat. & nota.
 19 † Quòd ius patronatus non perdit quis per damnationem,
 vel confiscationem iudicis secularis, glo. in captu. pastoralis in
 20 Clemen. de re. iudi. & est memoria dignum, † Quia ubi fit
 confiscatio bonorum non confiscatur ius, quod non transit ad
 ad hæredes extraneos, sed tantum ad filios, l. 1. & ibi glo. C. de
 21 bon. quæ liber. † Ideo non confiscatur ius patronatus liber-
 torum, uel emphyteosis Ecclesiastica, uel feudum, secundum
 Bald. in l. qui se patris. C. und. libe. Item si præsentatus ab eo
 qui

qui ius præsentandi habet, & idoneus non admittitur à Prælato, si patronus non uariet, habet ius in re, & potest agere contra institutum à nemine, uel à falso patrono præsentatum, ca. cum Bertoldus de re iud. Si patronus uariat, primus præsentatus non habet ius ad agendum contra secundum præsentatū, & institutum, sed agere potest contra Prælatum, qui perperam idoneum non admittit, ut provideat ei in competenti beneficio, d. cap. pastoralis. † Item ius patronatus transfertur in alium gratuito titulo, cum sit spiritali annexum. Nisi cum uniuersalitate transeat. Item plerique hoc nomen Ecclesia pro iure patronatus supponit, cap. i. de iur. patrona. Ergo † si quis utatur tali uerborum simplicitate dono tibi Ecclesiam. Vel cōcedo intelligitur donare ius patronatus, quod habet in ea, c. Quod autem de iure patro. Ex his habetur quas uires habeat ius patronatus & per consequens quare uadit per successionem sanguinis apertè percipitur ex serie prænarrata, & concludenter habes, quòd non datur successio in bonis Ecclesie.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus infirmus percipit fructus beneficij sui.
- 2 Clericus infirmus Ecclesie seruire intelligitur.
- 3 Clericus non debet priuari beneficio sine causa.
- 4 Papa non est tollerandus uolens turbare statum Ecclesiasticum sine rationabili causa.
- 5 Clericus priuari potest ex causa suo beneficio.
- 6 Clericus ex tribus etiam criminibus degradatur.
- 7 Clericus imputatus de assassinio potest puniri per Iudicem secularem.
- 8 Clericus ad hoc ut puniatur de assassinio requiritur sententia declaratoria per quam Iudex pronuntiet ipsum esse assassinium.
- 9 Clericus incorrigibilis per Iudicem secularem absque ulla degradatione puniri potest.
- 10 Clericus monitus non rediens priuatur beneficio.
- 11 Clericus uigore uehementis infamie potest suspendi à beneficio.
- 12 Debitor non tenetur inuenire creditorem uagabundum, & ei soluere debitum.
- 13 Emphyteota si cæpit uagari per mundum priuatur emphyteosi.

Dominus

- 14 Dominus si concedit liberam administrationem seruo, qui cepit vagari administratio intelligitur finita quia habetur pro mortuo.
 15 Usurarius tenetur prestare usuras illi à quo extorsit si uorit ubi habitat secus si ignorat.
 16 Vxor non tenetur sequi virum uagabundum.

Septuagesimum Nonum Priuilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, quòd † Clericus infirmus percipit fructus beneficii sui. Vnde cum quidam sacerdos infirmitate laboraret, adeò quod Ecclesiæ deseruire non poterat, quare Episcopus subtrahebat ei sua sibi pendia consueta. Itaque cõquestus Papa mandat episcopo, quòd propter hoc consueta sibi pendia non subtrahat, sed omnia sibi tribuat, ut si sanus esset, c. i. de cleric. egrot. vel delib. Et ratio fuit hæc ne alii huiusmodi exemplo deterriti, inueniri possint qui in ecclesia militarēt.
- 2 Et hoc quia † infirmus ecclesiæ seruire intelligitur. Ideo omnia percipere debet, ac si sanus esset. Nam satis quòd infirmitate affligitur. Et si priuarētur distributionibus in humaniter tractarentur, & alii terrentur à clericatu. Hoc enim videtur turbare statum ecclesiasticum, nedum præsentem, sed etiam futurum. Vnde ex hoc proponi potest ratio satis not. † Quod clericus non debet priuari beneficio sine causa èt per Pontificem Maximum. Nam si stante infirmitate, & sic impotentia seruiendi non subtrahitur beneficium. Ne ex hac causa turbetur statutus ecclesiæ. Ergo multo fortius ubi nulla subest causa rationabilis. Hinc est, quòd † etiam Papa non est tollerandus, uolens turbare statum ecclesiasticum sine rationabili causa. In no. in c. quanto de consuet. Verum clarum est, † quòd à nemine clericus priuari potest beneficio suo, ex causa tamen priuari potest. Nam beneficia clerici etiam notoriè criminosi, quia homicidæ non uacant ipso iure, sed demum per sententiam, Bal. in l. cum fratrem in ult. colum. in prin. in uers. circa instrumentum vnum sias. C. de his quib. ut indig. † Sciendum est quòd clericus ex tribus etiam criminibus degradatur, & successiue amittit beneficium, scilicet. Hæresis: Falsi cõmissi in litteris apostolicis: & conspirationis in proprium Episcopum, &
- hæc